

[¹चौरस्य] पिषन्-ती, [धानाः] पिषन्, पेषयन्-न्ती, पिपिक्षन्-न्ती ; —

^Aपेक्ष्यन्-न्ती-ती, पेषयिष्यन्-न्ती-ती, पिपिक्षिष्यन्-न्ती-ती ; —

—पेषयमाणः, पेषयिष्यमाणः, — पेपिष्यमाणः, पेपिषिष्यमाणः ;

पिष्ट-पिषौ-पिषः ; — — —

पिष्टम्-ष्टः, ²पिष्टः, पेषितः, पिपिक्षितः, पेपिषितः-तवान् ;

पिषः, ³पेषणः, पेषः, पिपिक्षुः, पेपिषः ;

पेष्टव्यम्, पेषयितव्यम्, पिपिक्षितव्यम्, पेपिषितव्यम् ;

पेषणीयम्, पेषणीयम्, पिपिक्षणीयम्, पेपिषणीयम् ;

पेष्ट्यम्, पेष्ट्यम्, पिपिक्ष्यम्, पेपिष्यम् ;

ईषत्पेषः-दुष्पेषः-सुपेषः ; — —

पिष्यमाणः, पेष्ट्यमाणः, पिपिक्ष्यमाणः, पेपिष्यमाणः ;

पेषः, पेषः, पिपिक्षः, पेपिषः ;

पेष्टुम्, पेषयितुम्, पिपिक्षितुम्, पेपिषितुम् ;

पिष्टिः, ⁴पिष्टिः, पेषणा, पिपिक्षा, पेपिषा ;

पेषणम्, पेषणम्, पिपिक्षणम्, पेपिषणम् ;

पिष्ट्वा, पेषयित्वा, पिपिक्षित्वा, पेपिषित्वा ;

विनिष्पिष्य, प्रपेष्ट्य, प्रपिपिक्ष्य, प्रपेपिष्य ;

⁵शुष्कपेषम्^B, ^Cचूर्णपेषम्, रूक्षपेषं वा पिनष्टि । ⁶उरःप्रतिपेषं^D

1. 'जासिनिप्रहणनाटकाथपिषां हिंसायाम्' (2-3-56) इति कर्मणि षष्ठी । हिंसा-मिज्ञार्थे तु 'धानाः पिषन्' इत्यत्र न ।
2. 'क्लिप्तौ च संज्ञायाम्' (3-3-174) इति संज्ञायां कप्रत्ययः । पिष्टः=सक्तुः ।
3. नन्यादेः (3-1-134) आकृतिगणत्वात् कर्तरि ल्युः ।
4. 'क्लिप्तौ च संज्ञायाम्' (3-3-174) इति संज्ञायां क्तिच् । पिष्टिः=सक्तुः ।
5. 'शुष्कचूर्णरूक्षेषु पिषः' (3-4-35) इति णमुल् । 'कषादिषु यथाविध्यनुप्रयोगः' (3-4-46) इति णमुलन्तधातोरेवानुप्रयोगः । एवं चूर्णपेषम्, रूक्षपेषम् इत्यत्रापि द्वेयम् ।
6. 'स्वाङ्गे—' (3-4-54) इत्यनुवर्तमाने, 'परिक्लिश्यमाने च' (3-4-55) इति द्वितीयान्तात् णमुल् । कृत्स्नमुरः पीडयन्तो युध्यन्ते इत्यर्थः । अधुवार्थोऽयं योगः ।
- A. '.....पेक्ष्यत्सु माधवमभङ्गभुजेषु तेषु ॥' धा. का. 3.2.
- B. 'शुष्कपेषं पिनष्ट्युर्वाम् अखिन्दानः स्वतेजसा ॥' भ. का. 6.37.
- C. 'वर्म करतलयुगेन महत्तनुचूर्णपेषमपिषद् रुषा परः ॥' शि. व. 15.76.
- D. 'पीडिते पुर उरःप्रतिपेषं भर्तरि स्तनयुगेन युवत्याः ।' शि. व. 10.46.